

Španija za premirje v sporu z italijanskim diktatorjem

Namnila je, da bo zavržla načrt glede letalskih napadov na italijanska in nemška mesta, če bo dobila koncesije od Anglije in Francije. Diplomatični krogi v Londonu in Parizu ne smatrajo grožnje za resno stvar. Posvetovanja med Anglijo in Francijo. Fašisti se bahajo z uspehi na treh frontah

Paris, 27. jun. — Španska vlada je obljubila, da je pripravljena zavreči načrt bombardiranja italijanskih in nemških mest iz zraka, ako bo došla tri velike koncesije od Francije in Anglije, se glasi poročilo iz madridskih virov. Pogoji, ki jih je stavila Anglija in Francija naj odpre svoje meje za prenos uvoza orožja in municije v lojalistično Španijo. Francija in Anglija naj priloži na španske fašiste in jih obtožijo na ustavitve napadov na mesta, ki so pod kontrolo nemške ljudske vlade, in pobijanja civilnih prebivalcev. Dalje se posreduje v konfliktu med Italijo in uporniki, ki dobivajo podporo iz Italije in Nemčije. Diplomatični krogi dvomijo, ali Francija in Anglija sprejmejo španske vlade. Njene grožnje za represalije smatrajo za kupčijsko potezo, ne za resno stvar.

Moskva je že dal razumeti, da bodo njegovi letalci uničili mesta v lojalistični Španiji, če bodo španski letalci napadli mesta na Balearskih otokih, ki so pod kontrolo Italije. Barcelona trdi, da oboji, italijanski in nemški letalci, sodelujejo v fašističnih letalskih napadih na mesta v lojalistični Španiji, zato se bo ona maščevala nad njimi z napadi na italijanska in nemška mesta. Iz Rima je prišel takojšen odmev v zvezi s tem, da bodo represalije izvale masno uničevanje mest in osem milijon lojalistične Španije.

Paris in London se posvetujeta s namenom, da preprečita razplet konflikta, ki lahko zaneti vojno v Evropi. Iz informiranih virov je prišla vest, da sta ameriški zunanji minister George Bonnet in angleški ministar za zunanje zadeve Chamberlain podprli italijanskega diktatorja Benito Mussolinija, naj pritiska na svojo prijateljstvo v fašistični Španiji, naj zavzame masno uničevanje mest in osem milijon lojalistične Španije.

Paris, 27. jun. — V Nemčiji so viri okrog 1500 ruskih emigrantov, ki so po boljševiški revoluciji zbežali iz Rusije in se nahajajo tu. Nacistična policija je danes dni obvestila te Ruse, naj se pri sovjetski vladi prijavijo za povratek v Rusijo, da se odidejo iz Nemčije do 1. avgusta, bodo s silo izgnani. Nacistični caristi so zdaj silno razburjeni, kajti nahajajo se v položaju kot Judje.

Razbijanje unije usnjarskih delavcev
Družba se poslužila Randovih trikov proti uniji CIO
Gowanda, N. Y. — (FP) — Mogočna Brown Shoe Co., ki ima v tem mestu veliko usnjarno, je po znani "mohavški" formuli mobilizirala vse sile za razbijanje tukajšnje postojanke unije usnjarskih delavcev CIO. V tem boju je pritegnila na svojo stran trgovsko zbornico, kiwanški klub, mestne in okrajne oblasti. Sploh je družba poslala vse reakcionarne sile v ospredje svoje antiunijanskega boja.

Boj traja že dalj časa. Ker družba ni mogla preprečiti organiziranja delavcev, se je pred nekaj meseci potuhnila in privolila v tovarniške volitve, ker je upala, da bo pri volitvah unija CIO poražena. Toda kljub temu, da so volitve vodili člani Ameriške legije s pomočjo policije in nekega bankirja, ki je štel glasove, so se delavci izrekli s tremi proti enemu glasu za unijo CIO.

Družba se je nato poslužila druge vrste terorizma: zatekla se je k notorični "mohavški formuli", k iznajdbi kralja strajkologov Pearl Berghoffa in Remington Rand Co. S to formulo je lani tudi Tom Girdler razbil stavko v Malem jeklu.

Domače vesti

Obiski
Chicago. — Louis in Mary Ramová iz Fontane, Calif., in Harold Underdown iz Glendale, Calif., so 27. t. m. obiskali gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete. Drugi obiskovalec je bil Fr. A. Karun iz La Salla, Ill.

Umor in samomor v Clevelandu
Cleveland. — Dne 23. junija zvečer se je izvršila velika tragedija v družini Franka Kolenc. Sosedje so slišali streljanje v Kolenčevem stanovanju in ko so udri notri, so našli Kolenco mrtvega s prestreljeno glavo v kuhinji, njegova žena Karolina je pa ležala v sprednji sobi mrtva, ustreljena v hrbet. Po vseh znamenjih je bil izvršen umor in samomor, ampak vzroki še niso znani. Znano je le toliko, da se je žena vrnila iz nekega kinogledališča, nakar so počili strelji. Frank Kolenc je bil star okrog 50 let, doma iz Mirne pri Trebnjem na Dolenjskem in v Ameriki je živel 30 let; bil je član društva JSKJ. Karolina Kolenc je bila stara 44 let, rojena v Podčerknem pri Žužemberku na Dolenjskem in njeno deklško ime je bilo Bijek; bila je članica društva 257 SNPJ. V Ameriko je prišla pred 25 leti. Kolenc je bil čevljar in imel je čevljarnico na naslovu 4644 W. 130 St. Oba zapuščata več sredstev v Clevelandu, toda svojih otrok nista imela.

Nov grob v Penni
Wyano, Pa. — Dne 24. junija je v bolnišnici v Pittsburghu umrla na posledicah operacije Katarina Sektor, članica društva 340 SNPJ. Stara je bila 46 let in po narodnosti Poljakinja.

Nov grob v starem kraju
Washington, Pa. — John Razvoza, tajnik društva 617 SNPJ v Lincoln Hillu, Pa., je prejel žalostno vest, da je na Dolenjem Brdu nad Škofjo Loko dne 6. junija umrl njegov oče Matevž Razvoza v starosti 83 let. Bolan je bil samo en teden. V Ameriki zapuščata sina, v stari domovini pa hčer.

Vdova ustanoviteljica ADF v revščini
New York, 27. jun. — Žena pokojnega Samuela Gompersa, ustanoviteljica Ameriške delavske federacije, je dobila službo pri federalni relifni administraciji. Gompers je bil predsednik ADF od 1. 1881 do svoje smrti l. 1924. Vdova je rekla, da je dobila to službo s posredovanjem voditeljev ADF. Zaradi revščine je morala prej prodati svojo hišo in druge stvari. Sedaj živi v mali sobi nekega hotela.

Stirje vojaški letalci se ubili v Urugvaj
Montevideo, Urugvaj, 27. jun. — Stirje vojaški letalci so se ubili, ko sta letali po koliziji v zraku nekega hotela.

Nemški poslanik na Kitajskem odpoklican
Hankov, Kitajska, 27. jun. — Dr. Oskar Trautmann, nemški poslanik na Kitajskem, je bil pozvan domov. Njegov naslednik še ni bil imenovan.

'Reševanje' brezposelnosti v Nemčiji

Vsi prebivalci morajo služiti državi

Berlin, 27. jun. — O diktatorju Hitlerju se širijo govori, da je izvršil čudeže pri pobijanju brezposelnosti v Nemčiji. Ko je v januarju l. 1933 prišel na krmilo Nemčije, je bilo v deželi 6.000.000 brezposelnih delavcev, danes jih je pa še 338.000. Sedaj se slišijo celo pritožbe, da je v Nemčiji pomanjkanje izurjenih delavcev.

Hitler, ki je dobro vedel, da obstoj njegovega režima zavisel od rešitve problema brezposelnosti, je šel takoj na delo. Zgradil je ekonomsko steno okrog Nemčije in ustavil beg kapitala kakor tudi plačevanje obveznosti na dolge v tujemstvu. Njegova politična mašina je zaslegla prihranke in upregla vse prebivalce v državni voj ter odpravila zadnje ostanke osebnih svobode.

Uvedena je bila prisilna delavska in vojaška služba. Ako sta mož in žena delala, je morala žena pustiti službo, katero je potem dobil mož. Rebelne elemente, ki so se upirali regimentaciji, so nacistične avtoritete poslale v koncentracijske taborišča, kar je deloma zmanjšalo število brezposelnih. Nacistična Nemčija se je nato vrgla v oborožitev, pri čemer je gradila letalske, vojaške barake in razvijati vojno industrijo. Bodojo, da je v vojnih industrijah danes zaposlenih več osem milijonov delavcev.

Za "odpravo" brezposelnosti je moral nemški narod doprinesati težke žrtve. O osebnih svobodah ni danes nobenega sledu. Krog nacistične kontrole se sožuje, kar dokazuje zadnja odredba maršala Goeringa, ki določa konskripcijo delavcev, moških in žensk, za prisilno delo v industrijah in na kmetijah. Odredba, kateri se bodo morali pokoriti vsi brez ugovora, stopi v veljavo 1. julija.

Filipinski predsednik okrcal duhovnike
Manila, Filipinske otočje, 27. jun. — Predsednik Manuel Quezon je včeraj odgovoril katoliškemu duhovniku, ki so ga kritizirali, ker je vetiral zakon, kateri je določal verski pouk v javnih šolah. V odgovoru pravi, da on ne bo trpel cerkvenega vmešavanja v zadeve, ki spadajo v območje vlade. Njegova izjava je bila kloveta v prvi vrsti škofa v provinci Cebu, ki ga je v svojem pastirskem pismu napadel, ker je vetiral omenjeni zakon. Quezon, ki je katolik, je tudi dejal, da se katoliški duhovniki ne smejo vmešavati v državne zadeve.

Mehika opustila posojilo za plačilo olja
Mexico City, 27. jun. — Mehika vlada je opustila načrt za notranje posojilo v vaoti sto milijonov pezo, katero naj bi deloma odkodilo bivše lastnike petrolejskih vrelcev, ki jih je vlada podržavila. Vlada ugotavlja, da je depresija, v kateri se v tem momentu nahaja mehiški privatni kapital, prevelika, da bi mogla uspeti subskripcija nameravanega posojila.

Velika letalska bitka nad Kitajskim mestom
Sanghaj, 27. jun. — Srdita bitka med japonskimi in kitajskimi letalci se je včeraj vršila nad mestom Nanchangom, kjer je največja kitajska baza, toda poročila o izidu bitke so konfliktna. Japonci poročajo, da so sestrelili 36 kitajskih letal v tej bitki, sami pa so izgubili tri letala, dočim Kitajci trdijo, da niso izgubili nobenega letala. Uradno poročilo iz Hankova, zasednega glavnega kitajskega mesta, se glasi, da so Kitajci uničili pet japonskih letal. Poročilo dostavlja, da so Kitajci razbili 12 japonskih bombardnikov in pet lovskih letal zadnje soboto, ko so napadli japonsko letališče v Ankungu.

VELIKA LETALSKA BITKA NAD KITAJSKIM MESTOM

Prodiranje japonskih čet proti Hankovu ustavljeno

JAPONSKI TOPNIČARJI POTOPLJENI

Sanghaj, 27. jun. — Srdita bitka med japonskimi in kitajskimi letalci se je včeraj vršila nad mestom Nanchangom, kjer je največja kitajska baza, toda poročila o izidu bitke so konfliktna. Japonci poročajo, da so sestrelili 36 kitajskih letal v tej bitki, sami pa so izgubili tri letala, dočim Kitajci trdijo, da niso izgubili nobenega letala. Uradno poročilo iz Hankova, zasednega glavnega kitajskega mesta, se glasi, da so Kitajci uničili pet japonskih letal. Poročilo dostavlja, da so Kitajci razbili 12 japonskih bombardnikov in pet lovskih letal zadnje soboto, ko so napadli japonsko letališče v Ankungu.

Japonski letalci so včeraj bombardirali kitajske pozicije na obeh straneh reke Jangtse med mestoma Anking in Matoven. Po izjavi letalcev so bombe, ki so jih vrgli, povzročile veliko škodo.

Sanghaj, 27. jun. — Japonci in Kitajci so zavezovani v srditi bitki za posest ozemlja ob reki Jangtse med mestoma Šiangkovčang in Matoven. Kitajci poročajo, da je bilo japonsko prodiranje proti Hankovu po tej reki in dolini ustavljeno. Kitajske obrežne topniške baterije s sodelovanjem letal so obstrlevale japonske boje in transportne ladje na reki Jangtse in s tem preprečile izkrcanje novih japonskih čet. Kitajci pravijo, da so kroglice, ki so jih sipale topniške baterije, potopile dve japonski topničarki.

Medtem ko se Japonci trudijo, da organizirajo svoje sile na bolj široki podlagi, vidijo zunanji opazovalci nove potežke, s katerimi morajo Japonci računati. Vode Rumene reke še niso upadle v provinci Honan in japonske kolone so oddaljene čez 200 milj od Hankova. Okupacija tega mesta je bila cilj japonske ofenzive, ki pa se je zaradi poplav izjalovila.

Mehika opustila posojilo za plačilo olja
Mexico City, 27. jun. — Mehika vlada je opustila načrt za notranje posojilo v vaoti sto milijonov pezo, katero naj bi deloma odkodilo bivše lastnike petrolejskih vrelcev, ki jih je vlada podržavila. Vlada ugotavlja, da je depresija, v kateri se v tem momentu nahaja mehiški privatni kapital, prevelika, da bi mogla uspeti subskripcija nameravanega posojila.

Čehi odbijajo zahteve nacijske
Polom pogajanj se obeta
Praga, 27. jun. — Dočim je Praga, glavno mesto Češkoslovaške, natrpana s turisti, ki so prišli, da vidijo proslavo sokolskih organizacij iz slovanskih držav, se premier Milan Hodža in drugi visoki uradniki mučijo z reševanjem problema narodnostnih manjšin. Kljub razgovorom med reprezentanti stranke sudetských Nemcov (nacijske) in člani odbora, ki ga je imenovala vlada in v katerem so zastopane vse politične stranke, je skoro gotovo, da se bodo pogajanja razbila. Polom pogajanj utesne imeti usodne posledice.

Čehi odbijajo zahteve nacijske

Polom pogajanj se obeta

Praga, 27. jun. — Dočim je Praga, glavno mesto Češkoslovaške, natrpana s turisti, ki so prišli, da vidijo proslavo sokolskih organizacij iz slovanskih držav, se premier Milan Hodža in drugi visoki uradniki mučijo z reševanjem problema narodnostnih manjšin. Kljub razgovorom med reprezentanti stranke sudetských Nemcov (nacijske) in člani odbora, ki ga je imenovala vlada in v katerem so zastopane vse politične stranke, je skoro gotovo, da se bodo pogajanja razbila. Polom pogajanj utesne imeti usodne posledice.

Včeraj je bilo naznanjeno, da se bo diskuzija o manjšinskih problemih pričela v parlamentu 12. julija in da bo trajala več tednov. Konrad Henlein, vodja sudetských Nemcov, je bil že indirektno informiran, da ne bo dobil koncesij, katere zahteva od češke vlade. Problem rešitve manjšinskega vprašanja je še vedno na površju. Henlein je že večkrat izjavil, da bodo sudetaki Nemci vztrajali v svoji borbi, dokler ne dobijo avtonomije, ta pa je mogoča le v slučaju revizije ustave češke republike, o čemur pa noče praška vlada nič slišati.

Praga, 27. jun. — Detalji nacijske zarote proti nemških in češkim socialistom bodo danes objavljeni. Policija je namreč pri preiskavi uradov nacijske stranke v Reichenbergu našla listo imen 1200 prominentnih socialistov, ki živijo v nemških distriktih. Poleg imen nekaterih je bila pripomba, da morajo biti ugrajeni ob prvi priložnosti in odvedeni v Nemčijo. Vsi socialisti, katere imajo nacija na pikli, so dobili policijsko protekcijo.

Irska dobila prvega predsednika

Velike proslave v Dublinu

Dublin, Irska, 27. jun. — Irska je stopila v novo fazo svojega obstoja, ko je ustoličila dr. Douglasa Hyde kot svojega prvega predsednika. Predsedniški urad je bil ustvarjen na podlagi nove ustave, ki je bila sprejeta v preteklem letu. Službena doba predsednika je sedem let.

Dr. Hyde, ki je star 78 in protestant, je bil upeljan v svoj urad v dvorani St. Patricka v Dublinu, kjer je bil nekdanji glavni stan angleške vlade na Irskem, v navzočnosti visokih irskih uradnikov kakor tudi reprezentantov zunanjih držav. Ameriko je zastopal poslanik John Cudahy, Veliko Britanijo pa Donald Buckley, angleški trgovinski komisar na Irskem.

Eamon de Valera, irski premier, je pozdravil novega predsednika v imenu "živečih in umrlih irskih generacij. Slednji so upali, da bodo videli ta dogodek, a so umrli prezgodaj."

Po končanih ceremonijah so se vršile vojaške parade po dublinskih ulicah, katere je opazovalo stotisoče ljudi.

ANTIUNIJSKA PROPAGANDA OGRAŽA DEMOKRACIJO

Njeni posestrimi sta "vigilantizem" in "hagueizem"

DOBER REKORD DELAVSKEGA ODBORA

Washington. — (FP) — Kam lahko privede antiunijaska propaganda, pokazuje razmere v Jersey Cityju, katerega je župan Frank Hague, notorični demokratski boss, spreminil v malo hitlerijo in uničil vse sledove demokracije. Slične razmere lahko zavladajo po vseh krajih Amerike, kjer se razvija močna antiunijaska propaganda, je rekel Edwin S. Smith, član vladnega delavskega odbora v svojem govoru na letni seji graduantov bišniške šole Harvardске univerze.

Smith je govoril o nevarnosti, katere preti ameriški demokraciji s strani "vigilantizma" in bišniškega prizadevanja, s katerim podjetni skušajo "ustvariti enotno fronto celotnih mest, v katerih imajo bišni, proti delavstvu v njih poskusu, da mu preprečijo izvajanje ustavne pravice do stavke.

"Še celo najkonzervativnejši Američani si morajo zatlatiti nos pred Haguejevim početjem, ki je aramotenje vsake poštenosti in ameriških političnih tradicij," je rekel Smith. "In med tem, ko se posamezni politik, ki vrste lahko kopije lastno jama s svojimi prevratnimi eskapadami, dejstvo, da je šel župan Hague tako daleč brez vsakih zagotovil, že samo na sebi znači, da antiunijaska propaganda v interesu delodajalcev lahko rezultira v večji nevarnosti napram demokraciji in sistemu ameriške vlade."

Alternativa pred unionizmom je fašizem. Kdor odklanja prvega, je hote ali nehoti za drugega, je rekel Smith bliskovit Harvardčanom. Fašizem potisne delavstvo na status servilnosti, iz katere nimajo legalnega izhoda.

"V Ameriki se malo glasov ogreva za fašizem," je nadaljeval Smith. "In dokler naše industrijske in politične institucije ne ostanejo čvrsto pritrjene k ogroditvi demokracije, bodo uničile igralo valno vlogo v balanceranju ekonomskih sil, ki neizbežno karakterizirajo vsak sistem svobodne industrije."

Smith je rekel, da kljub splošni opoziciji meščanskega časa-pisja in podjetniških zvez, je delavski odbor dosegel izredno dober rekord pred sodišči. Vrhovno sodišče je vzdržalo njegove razsodbe v 16 slučajih in ni razveljavilo še niti ene. Federalna distrikta sodišča so delavski odbor vzdržala 27-krat osemkrat pa proti. Razlog za ta rekord pred sodišči je v tem, ker se delavski odbor skrbno pripravi za vsak slučaj kontesta pred sodišči. Ako ni zadeva dovolj podprta z dokazi antiunijake diskriminacije, je odbor sploh ne upošteva. 40% vseh slučajev, ki pridejo pred okrožne delavske urade, je vrženih z dnevnega reda, ali pa jih unijo same umaknejo.

Trgovinski deficit Japonske vedno večji

Washington, D. C., 27. jun. — Zunanja trgovina Japonske znanu je vedno večji deficit. V prvem četrtletju tega leta je izvoz japonskega blaga v tujino znašal 18 odstotkov manj ko v istem času prejšnjega leta, medtem pa je uvoz tujega blaga na Japonsko poskočil 36 odstotkov.

Rusija izganja ruske antiboljševike
Berlin, 27. jun. — V Nemčiji so viri okrog 1500 ruskih emigrantov, ki so po boljševiški revoluciji zbežali iz Rusije in se nahajajo tu. Nacistična policija je danes dni obvestila te Ruse, naj se pri sovjetski vladi prijavijo za povratek v Rusijo, da se odidejo iz Nemčije do 1. avgusta, bodo s silo izgnani. Nacistični caristi so zdaj silno razburjeni, kajti nahajajo se v položaju kot Judje.

Nemški poslanik na Kitajskem odpoklican
Hankov, Kitajska, 27. jun. — Dr. Oskar Trautmann, nemški poslanik na Kitajskem, je bil pozvan domov. Njegov naslednik še ni bil imenovan.

Velika dopisnica, ki je bila poslana predsedniku Rooseveltu z apelom, naj prekliče embargo na izvoz orožja v lojalistično Španijo.

Velika dopisnica, ki je bila poslana predsedniku Rooseveltu z apelom, naj prekliče embargo na izvoz orožja v lojalistično Španijo.

Velika dopisnica, ki je bila poslana predsedniku Rooseveltu z apelom, naj prekliče embargo na izvoz orožja v lojalistično Španijo.

Velika dopisnica, ki je bila poslana predsedniku Rooseveltu z apelom, naj prekliče embargo na izvoz orožja v lojalistično Španijo.

metje in prinašajo
na kurja jaja v zameno z
trupljena. S fosforjem napol
na jaja polagajo kar po nj
in travnikih. To pot pa v
spravi v pogubo prav tiat
spravo, ki jo je očuvalo pre
na Visoko iz zraka, kar me

lizola. Na kraj nesreče je prispe-
la policijska komisija, ki je re-
konstruirala žalostni dogodek
takole: Ko je M. Z. prila v toa-
leto, se je v svoji boleštni depre-
siji po vsaj priliki do kraja odlo-
čila, da napravi obračun. Lizo-
la ni imela s seboj — vsaj ko

Skupina brezpoko-

linih revežev pred religio postaja

o v Clevelandu, O.

Drugi dan, 20. aprila, podin
vto proti Las Vegasu. To me
to ni posebno veliko, kakor n

Skupina brezposelnih revežev pred rešilno postajo v Clevelandu, O

F. M. DOSTOJEVSKIJ:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s opitjem — Redovnik Vladimir Levčič

In predstavite si, prav to misel, to podme-
no o tem, kako bi bil Karamazov utegnil rav-
nati z zavojem, sem bil baš dva dni pred tem
že slišal od Smerdjakova samega — da, osu-
pil me je z njo: zazdelo se mi je namreč, da se
hlini prostodušnega, da poseza naprej in mi
natvezava to misel, da bi prišel sam od takega
zaključka — skratka, da mi jo nekako priše-
petava. Ali ni prišel te misli tudi preiska-
vi? Ali je ni natvezil tudi velenadarjenemu
tožitelju? Poreko mi: kaj pa starka, Grigori-
jeva žena? Ona je vendar slišala, kako je bol-
nik vso noč stokal poleg nje. Res, slišala je, a
ta predstava je vendarle zelo nezanesljiva.

Poznal sem neko damo, ki se je bridko pri-
toževala, da jo je vso noč budil pes na dvorišču
in ji ni dal spati. In vendar je bil ubogi psi-
ček, kakor se je dotlej dognalo, vso noč samo
dvakrat ali trikrat zabaval. In to je narav-
no: človek spi in zdajci začuje stok, prebudi se
nejevoljen, ker si ga zbudil, in v trenutku spet
zaspi. Čez dve uri se spet začuje stokanje in on
se spet zbudi in spet zaspi; in naposled spet
stok, čez dve uri, to je po tem takem trikrat v
teku vse noči. Zjutraj zaspanec vstane in se
pritoži, da je nekdo vso noč stokal in ga je ne-
prestano budil. A prav tako se mu mora zde-
ti: preledke spanja, vsakega po dve uri, je
prespal in se jih ne spominja, zapomnil si je
le minute, kadar je bil zbujen, in zato se mu
vidi, da so ga vso noč budili. A zakaj, zakaj,
vzklika obtožba, ni Smerdjakov v svojih pred-
smrtnih vstajah priznal dejanja? "Za eno je
imel dovolj vesti, za drugo pa ne?" Toda dovo-
lite: vest — to je že kesanje, a kesanja pri sa-
momorilcu morda niti ni bilo, ampak samo
obup. Obup in kesanje sta dve povsem razli-
čni stvari. Obup utegne biti hudoben in ne-
spravljiv in samomorilec je v tistem trenutku,
ko je položil roke nase, morda dvojno sovražil
one, ki jim je vse svoje življenje zavidal. Go-
spoda porotniki, varujte se sodne pomote! V
čem, v čem vidite neverjetnost vsega tega, kar
sem vam pravkar opisal in obrazložil? Najdi-
te v moji razlagi napako, najdite nekaj nemo-
gočega in nezmišelnega! Ako pa je v mojih
predpostavkah samo senčica možnosti, samo
senčica verjetnosti, vzdržite se obsodbe. In
mar gre tukaj samo za senčico? Na vse, kar
mi je svetega, se kolnem, da trdno verjamem
v svojo razlago umora, ki sem vam jo pravkar
postavil pred oči. Pred vsem pa, pred vsem pa
me boga in razburja venomer ista misel, da ni
v vsej množici dejstev, ki jih je obtožba nagr-
madila na obtoženo, niti enega le količikaj
točnega in neoporečnega, ampak da je nesre-
čno poginilo edino zaradi celotne zveze teh
dejstev. Da, ta celotna zveza je strašna: ta
kri, ta od prstov kapljajoča kri, to okrvavljeno
perilo, ta temna noč, po kateri se razlega krik:
"Morilec svojega očeta!" in tisti, ki je kričnil,
kako pada v naslednjem trenutku z razbito gla-
vo, in za tem vsa ta množica izrekov, izpovedb,
kretanj in krikov — o, vse to tako vpliva in je
tolikaj zmogljiva podkupila prepričanje! Toda,
gospoda porotniki, ali more odkupiti tudi vaše
prepričanje? Spomnite se, da vam je dana ne-
omejena oblast, oblast, da večate in razvezu-
jete. Toda kolikor silnejša je oblast, toliko
strašnejša je njena uporaba! Niti za pličico
ne odstopim od tega, kar sem pravkar rekel,
toda bodi si, naj bo, za trenutek pristaneš na
obdolžitve, da si je moj nesrečni klient orde-
lil roke v očetovi krvi. To je samo podmena,
še enkrat povem, niti trenutka ne dvomim o
njegovi nedolžnosti, a bodi si, naj bo, smatrat
hočem, da je moj obtoženeц kriv očetomora, to-
da vi poslušajte vzlic temu moji besedi, če bi
tudi dopustili takšno predpostavko. Sreče me
žene, da bi vam še nekaj povedal, ker slutim tu-
di v vaših srcih in dušah veliko borbo... Opro-
стите mi to besedo, gospodje porotniki, to be-
sede o vaših srcih in dušah. Toda biti hočem do
konca resničen in odkrit. Dajmo, bodi-
mo vsi odkriti!...

Na tem mestu je prekinilo zagovornika do-
kaj močno ploskanje. In res, ko je izrekel za-
dnje besede, je bil zazvenel njegov glas tako
iskreno, da so vsi začutili, da ima morda res
kaj povedati in da bo to, kar zdaj pove, res
najvažnejše. Toda ko je predsednik začel plo-
skanje, je glasno zagrozil z "izpraznjenjem"
sodne dvorane, če se "kaj podobnega" še en-
krat ponovi. Vse je utihnilo in Fetjukovič je
prišel z nekam novim, presunjenim glasom, nič
več ne s tistim, s katerim je govoril doslej.

Felicita Sieberjeva:

SLEPEC

Ni bila lepa mala Katarina, in
to je tudi vedela. Njen ozki ob-
raz je bil blede in nepomemben,
boke je imela mnogo preširoke,
in če ste jo videli pri hoji, ste
imeli občutek, kakor bi desno
nogo nekoliko za seboj vlekla.

Vedela je to mala Katarina, in
njene oči, velike, večno začudene
otroške oči, so se pri tem sme-
jale. Prav nič ni poskušala, da
bi se polepšala s kremno ali s po-

dobnimi lepotili. Samo enkrat na
teden — kadar je šla v kino gla-
dati Ervina Willnerja — si je po-
tegnila kodrasti pramen črnih
las malo globlje na čelo. Kakor
bi hotela skriti svoj obraz. Vča-
sih se je že tako zdelo, kakor bi
gledal s platna ravno njo, samo
njo... Pogosto tega pogleda ni
mogla prenesti... Zbežala je
ven, zdrvela po hodniku na ce-
sto, tavalala sem in tja, potlej se
je pa spet vrnila, ker ni mogla
biti brez njegovih oči, teh oči, ki
je je zdelo, da venomer iščejo
samo njo.

In nekoč, ko je brala časopis,

so ji črke zamigljale pred očmi,
potlej so začele pred njo plesa-
ti... zelene in rdeče... in ru-
mene in vijoličaste... in se str-
nile skupaj v en sam, neumljen
stavek:
"Ervin Willner, glavni filmski
in gledališki ljubljeneц, iznena-
da oslepel."
In potlej ji je po glavi rojila
samo ena misel: te oči, ki so jo
zaledovale, ki je niso izpušile
ne podnevi ne v sanjah, te oči so
uglasile...
In potlej, potlej se je tisto zgo-
dilo. Pospravila je svoje stvari
in se odpeljala k njemu, k tuj-

cu, ki ga je poznala samo s plat-
na. Ponudila mu je svojo roko —
čisto preprosto in samo po sebi
razumljivo se ji je to zdelo —
ona, mala, plaha Katarina...

Katarina Willnerjeva je ure-
jala sveže poljske cvetlice v ko-
zarcih. V obraz je bila še zme-
rom blede in njeni boki so bili še
zmerom široki. Toda v štirih le-
tih se je naučila pravilnejše ho-
je: nič več ni desne noge tako
vlekla za seboj. Odpila je okno
in primaknila naslanjač čisto k
zidu, da ga je obsevalo sonce.

"Ali je prav tako, Ervin?" ga
je vprašala in se mu nasmehnila.
Še zmerom se je smehljala z
istim nasmehom. Kadar se je
nasmehnila, ni ustnic niti pre-
maknila, ampak se je smehljala
le z očmi, z velikimi, večno za-
čudenimi očmi.

"Da, prav je tako," je menil
slepec, "danes je zelo toplo. Po-
mladansko sonce pošteno gre-
je in svetlo je. Stopi bliže k oknu,
Katarina! Tako. Tvoji lasje so
na soncu zlat lesket, solnčni žar-
ki pobliškavajo in se iskre v
njih. Lepa si, ali veš? Zmerom
moraš stati na soncu, Katarina!"

Skoraj nezavedno si je pomak-
nila Katarina temen pramen ko-
drastih las globoko na čelo. Iz
vaze je vzela cvetlico, rdečo cvet-
lico, in si jo pripela v lase. Stopi-
la je pred zrcalo. Ne, ni lepa!
Čeprav je on, slepec, o tem pre-
pričan. Njeni lasje so temni in
smerom nekam razmršeni. Celo
pomladansko sonce ne more pri-
čarati nanje prav nič zlatega le-
ska. Kakor samo od sebe ji je
tedaj zrcalo padlo na tla. Ni se
mogla spomniti, da bi ga bila
sama spustila iz rok. Katarina
se je spet smehljala.

"Morebiti ne bodo moge nje-
gove oči nikoli več gledati," je
pomislila, "morebiti svoj živ dan
ne bo mogel opaziti, kako grda
sem..." in potlej: "Če bodo
njegove oči spet uzrle beli dan
— zdravnik se niso izgubili upa-
nja — potlej bo vsega konec, mo-
je sanje bodo pri kraju... Toda
ali ni bila mar areča teh štirih
let tolikšna, da je bo polno vse
življenje?"

"Kaj je, Katarina?" je vpra-
šal Ervin in upri vanjo svoje
mrtve oči. "Nekam tiha si da-
nes... Zakaj si žalostna, Katarina?"

"Saj nisem žalostna," je od-
vrnila in se, skoraj začudila, da
je njen glas tako trden. "Okno
bom zaprla, mračni se še in hlad-
no postaja..."

Mož se je nasmehnil:
"Se nič nisi povedala, kaj
je rekel doktor Carper. Saj si
danes z njim govorila? Ali ti še
zmerom čenča o tem, da je moja
slepota samo živčna zadeva? In
da je nekakšna nova 'posebna'
bolezen? Smešen je ta padar! Če
je človek štiri leta slep, Katarina,
potlej ne verjame več zdrav-
nikovmu zatrevanju, da bo spet
spregledal..."

"Ne smeš izgubiti poguma!"
ga je tolažila Katarina. "Prav
gotovo boš spet spregledal. In
ne bo dolgo, ko se bo to zgodi-
lo!"

"Če ti rečeš..." je znova
vzplamtelo upanje v njegovem
drhtečem glasu, "če ti rečeš, Ka-
tarina, potlej spet verujem v
svoje ozdravljenje..."

"Verjemi!" je šepnila žena.
Kmalu boš spregledal, prav
kmalu!"

Sklonila se je čisto blizu k
slepcu, tako blizu, da je s tem-
nimi kodri zasenčila njegove o-
či.

"Lepa si, Katarina, čudovito
lepa..."

Vse se je tako hitro zgodilo,
tako neverjetno hitro. Najprej
so Ervina iznenada odpeljali v
sanatorij, potlej tri ali štiri dni
samo brnenje telefona, in tu in
tam obiski v bolnišnici. Vmes
obžalujoče zmigavanje z rameni
in prijateljske, tolažilne zdrav-
nikovske besede. Nato — bilo
je nekako pred dvema tednoma —
je Katarina svedela in dan nato
je bral v časopisih ves svet:

"Ervin Willner je spregledal."

In zdaj stoji tu, ta mala Ka-
tarina. V svoji sinji svileni oble-
ki, ki je njeno postavo delala še
bolj oglato. Sredi sobe stoji, are-
di sobe, drugače nekam mračne
in žalostne, danes je pa prepol-
na cvetlic. Sinjih in rumenih, in
belih, in nečistočnatih cvetlic.

VRHNJA PLAST

"Poglej, kako trpi moj ubogi mož v uradu, da si kar nohte grize od nervoznosti."

In v levem kotu je majhen kov-
čeg, pripravljen za potovanje.
Katarina ga še enkrat odpre in
položil vanj štiri cvetlice. Eno si-
njo, eno rumeno, eno belo in eno
nečistočnato cvetlico. Potlej
kovčeg zapre. Počasi in oprezo,
in zelo trudno.

"Katarina," je dejal Ervin
Willner, ko sta stopala po veli-
kem drevoredu, in zvenelo je ko
vprašanje. "Katarina, drevesa
so ozelenela..."

"Da," je prikimala Katarina
in si mislila: "Ljubim te!"

In tedaj jo je spet prešinilo,
da je ta človek zraven nje lep,
da ljubi ženske, ki se ne sme-
hlyajo samo z očmi ampak tudi z
ustnicami... in prešinilo jo je,
da filmska družba upa, da je
in prešinilo jo je, da je prišlo
pismo Mimi Morenove...

In prešinilo jo je, da je ta mla-
di, zali in elegantni mož zraven
nje še ni pogledal, odkar spet
gleda jasno v svet... in da hodi
zraven nje že več ko pol ure...
in da neke v višavah žvrgoli
kraljiček...

Prihitelo je mlado dekle. Než-
ne rame, visokorasa in zelo ljub-
ka. Za trenutke je obstala in
se zasmejala. Njen pozdrav je
zvenel ko:

"Hej, Willner!"

Njegova tovarišica je bila.
Katarinin korak je postal nekam
počasnejši, trudnejši. Kraljiček
je še zmerom žvrgolel. Pot sko-
zi drevored je bila lepa, a traja-
la je le nekaj minut. Že se je
kazalo sleme male vile.

"Škoda," je pomislila Katarina,
"samo še štiri ali pet, ali če
pojdeva zelo počasi, morebiti
osem minut. Potlej bom vzela
svoj mali kovčeg, ki me čaka v
levem kotu sobe... in potlej
bom rekla: Zdravstvuj, Ervin,
ne potrebuješ me več, in tudi pi-
sati mi nisi dolžan. Kadar bo
kakšen tvoj film prišel v mojo
rojstvo vas, tedaj te bom obis-
kala — vsak dan. Sedela bom ka-
kor zmerom v drugi vrsti, čisto

na koncu. Tu stane sedež nam-
reš samo štiri dinarje, veš, in
razen tega si mi tako mnogo,
mnogo bližji..."

Na lepem ni bila nič več ža-
lostna, mala Katarina, prav nič
ji ni bilo več hudo. Vesela je
bila, da je smela iti poleg sla-
vne filmskega igralca Ervina
Willnerja, ki je bil štiri leta njen
mož. Vesela je bila, da je smela
z njim občudovati čudo: ozele-
nitev dreves! Pomežiknila je v
solnce, naravnost v solnce in je
rekla, kakor tjavdan, a vendar
nekam ponosno:

"Ti, Ervin, ljudje se obračajo
za teboj!"

Tedaj se je ustavil, jo tesno
objel in dvignil njen obraz k se-
bi. Pogledal jo je, prvič jo je
pogledal, čisto v oči — in se na-
smehnil. Katarina se je ustra-
šila. Nasmehnil se je tako, ka-
kor se je smehljala sama: nič
ni premaknil ustnic, samo oči so
se mu smehljale...

In potlej je zaslišala njegov
glas, bolj čutila ga je ko slišala,
glas, ki v njem ni bilo razlike
med temi čudovitimi štirimi leti
in današnjem dnem:

"Motiš se, Katarina! Ljudje
se ozirajo za teboj! Ker si lepa
... in ker... ker se tu pa tam
... ujamem poreden solnčni žarek
v tvoje lase..." (RR-i)

Ali je branje med
jedjo škodljivo?

"Pri jedi ne bomo brali!" pra-
vi žena, kadar hoče izmučiti
mož tiste pol urice pri kosilu po-
rabiti za čitanje časopisa, da bi
izvedel, kaj je novega doma in
po svetu. Mož kajpak na tihem
priznava, da ne dela prav, ko
med jedjo čita, vendar pa neke
na dnu srca čuti, da ta katego-
rična zapoved — vsaj pri njem
— ne velja. Cesar pa on ne mo-
re utemeljiti, to je pred krat-
kim dokazal ameriški zdravnik
in psiholog Dr. Harrings.

Doktor Harrings je z
njem dognal, da učinki
nega življenja na živčni
in torej tudi na želodčni
nikakor ne odnehajo take
delovni človek sede za
Ravno narobe! Posebno
ki duševno delajo, tako tr-
posledicami možganskega
tudi pri počitku, da vpliv
poznejši učinki tudi na žel-
žive in na organe za spre-
nje hrane. Po drugi strani
doktor Harrings ugotovil,
vo, ki se bralca osebnost
na razburjene živce celo u-
in pomirjevalno učinkuje.

Pisatelj, glasbenik, in-
ji, strokovnjaki za rekla-
ljudje, ki imajo kakšen
duševen poklic, vedo iz
skušenj, kako trpe v svojem
stem času, ker se jim pre-
pravkar prekinjenega dela
rekoč vsiljujejo kot nadlež-
ali. Vendar se jih pa vse
morejo meni nič tebi nič o-
ali pa prenehati misliti na
narobe, venomer se jim
vračajo k njim. Duh dela
matsko dalje. Taki jo pa
vek vzame v roko knjigo
sopis, prekine tok teh nad-
misli in ta oddih hkrati u-
učinkuje tudi na želodec,
torej mož med kosilom č-
sopis, to že ni zanemarlj-
ne in preziranje njene kuh-
umetnosti.

Za otroke vse to, kar sm-
raj povedali, že zato ne
ker otroci samo iz želje po
zacijaj pri kosilu skrivajo
go pod mizo. Vleče jih na
razgibano pustolovsko čiti-
čtivo pa razburja in draži
in torej nikakor ni koristno
otroku jed tako premalo
in zato tudi premalo zalede.

V svojih ugotovitvah
doktor Harrings tudi o-
vsem znani okolščini, da o-
manjkanju veselih pogov-
lahko samo godba docela
mesti razvado čitanja pri
Zato priporoča dr. Harrin-
dom radio, saj skoraj vse
je ob času kosila oddajajo
veselo godbo. Kapelniki
po hotelih in restavracijah
ravno tako ugodno vpliv-
nervozne bralce kakor vese-
dijska glasba.

Nič manj zanimiva ni u-
vitev, da se zaradi poma-
nja časa vse pereče domo-
deve med zakonci, med sta-
otroci obravnavajo ravno-
dne, med kosilom. Dandaj
so ti pogovori le redkokd-
bavni in veseli, a vesela
ska godba jih ublaži in u-
strino raznih vprašanj in
vorov.

Užaljeni ženi ali pa tisti,
moževu zdravje ni deveta
bo menda vseeno, ali skuša
mož z očmi ali pa z ušesi pri-
ti nadležne in mučne živče
meve poklica, samo da m-
obed tako dišal, kakor mu
ka privoščiti. — ("Pio")

CIST BELI SVINEC & CO
100 funtov
Napravi 10 salomonov za upravljanje
PRAVI CISTO BELI SVINEC
100 funtov
— Popolni trgovci —
6-salon pripravljene zmanjane barve
Mi plačamo prevozno. POŠLJITE
Z NAROČILOM. — Nalovite na: F&C
1436 W. Pierce St. Milwaukee.

POSLUŠAJTE
PALANDECH'S TRAVEL BUREAU
Folklore Radio Program

Every Sunday from 1 to 2 P.M.
Station WWAE — 1200 Kilocycles

All ste naročeni na dr.
Prosveto? Podpirajte svojo

Pogled na Kanton, glavno mesto južne Kitajske, na katerega so japonski letalci spriz-
navljali v zadnjih tednih.